

Кириленко О.П.,
д.е.н., професор,
завідувач кафедри фінансів,
Тернопільський національний
економічний університет

Модернізація державних та місцевих фінансів України

Ефективність функціонування економічної системи значною мірою залежить від державних і місцевих фінансів. Сучасна система управління фінансовою системою не відповідає тим завданням, які стоять в даний час перед країною в контексті створення сприятливих умов для сталого економічного зростання, переходу до інноваційно-інвестиційного розвитку, забезпечення соціальних пріоритетів реалізації

фінансової політики. Зміни, які відбувалися останніми роками у сфері державних і місцевих фінансів, носили головним чином епізодичний і фрагментарний характер, торкалися окремих вузькоспеціалізованих аспектів складної і багатогранної системи державного управління. Процес удосконалення податкової, бюджетної, пенсійної, митної систем та інших складових державних фінансів, як правило, був спрямований суто на вирішення тих проблем, які нагромадилися в окремих ланках фінансової системи і не торкався покращення усєї системи державного господарювання.

Усе це зумовило необхідність розробки урядом концептуальних напрямків комплексного реформування системи управління державними фінансами, основними завданнями якого визначено:

- застосування стратегічного планування і покращення середньострокового макроекономічного і бюджетного прогнозування як основи для досягнення сталого економічного зростання;
- удосконалення програмно-цільового бюджетування та застосування його на рівні місцевих бюджетів з метою ефективного використання обмежених бюджетних ресурсів;
- удосконалення казначейського обслуговування бюджетів для оперативного управління бюджетними коштами, забезпечення дотримання бюджетної законодавства, спрощення казначейського обслуговування місцевих бюджетів;
- модернізація бухгалтерського обліку у сфері державного управління з метою забезпечення обов'язкової передумови для здійснення дієвого фінансового контролю;
- реформування системи управління державним боргом з метою збалансування бюджетів усіх рівнів і залучення необхідних ресурсів для розвитку економіки;
- реформування місцевих бюджетів у напрямку забезпечення фінансової самодостатності і розвитку територіальних громад, збільшення переліку підвищень якості надання локальних суспільних послуг;
- реформування системи державного внутрішнього фінансового контролю з метою покращення його організаційної структури та підвищення результативності;
- удосконалення та стабілізація податкової та митної політики для підвищення фінансової ефективності податків, підтримки вітчизняних виробників та забезпечення інтеграції країни у світове співтовариство;

- удосконалення державного регулювання та забезпечення прозорості ринку фінансових послуг, створення наглядних структур і координація діяльності регулюючих органів;
- проведення інституційних змін, спрямованих на формування цілісної і ефективної системи управління державними фінансами;
- покращення інформаційно-аналітичної підтримки функціональності учасників системи управління державними фінансами відповідно до сучасних вимог як вихідної передумови для реалізації виробленої стратегії модернізації державних фінансів.

Ми вважаємо, що для досягнення перспективних цілей намічених реформ слід заздалегідь підготувати необхідну законодавчу базу; крім того, домагатися якомога швидкої реалізації поставлених завдань; проводити заплановані заходи в різних сферах управління державними і місцевими фінансами одночасно і в досить стислі терміни, забезпечуючи при цьому їх взаємну узгодженість і взаємообумовленість. Доцільним є також звернення до розроблених міжнародних стандартів щодо ефективного управління державними фінансами і застосування кращого зарубіжного досвіду.

У безпосередньому зв'язку з модернізацією державних фінансів знаходиться удосконалення місцевих фінансів України з метою створення необхідних умов для підвищення конкурентоспроможності усіх регіонів, забезпечення їх сталого розвитку, високої продуктивності виробництва та зайнятості населення. Центральне місце у системі запроваджених заходів відведено реформі місцевих бюджетів. Визначено основне завдання – перетворити місцеві бюджети в ефективний інструмент соціально-економічного розвитку територій, чого можна досягти шляхом: зміцнення фінансової основи місцевого самоврядування; підвищення ефективності процесу формування видаткової частини місцевих бюджетів та децентралізації управління бюджетними коштами; удосконалення системи регулювання міжбюджетних відносин; запровадження планування місцевих бюджетів на середньотермінову перспективу; посилення інвестиційної складової місцевих бюджетів; підвищення ефективності управління коштами місцевих бюджетів та посилення контролю та відповідальності за дотримання бюджетного законодавства; забезпечення прозорості процесу формування і виконання місцевих бюджетів.